

Le traitement documentaire

Les manuscrits ne représentent qu'une partie *minoritaire* de la production écrite. Ils s'y distinguent par leur résonnance et leur circulation. Des textes s'importent et s'exportent en s'affranchissant de leur ancrage initial.

La masse de ce que les individus consignent à la main demeure néanmoins attachée à des enjeux plus limités. Nous faisons ressortir trois traits *minimaux* caractéristiques : leur localisme, leur temporalité, leur taille. Ils font souvent ressortir des problèmes circonscrits à un espace restreint, à un terme générationnel et à un objet simple.

Transformer ces unités en une masse pertinente n'est pas tâche aisée. Cela implique d'en identifier les termes contextuels (où ? quand ? qui ?) et la matière. Ces entrées doivent permettre une saisie plus efficace dans une base de données (notamment).

Cas n° 1

(document en circulation libre sur Internet)

pas de renseignement codicologique ; on devine deux folios collés verticalement ?

démarche

À la différence des manuscrits où c'est le texte qui dicte ses marques (auteur, copiste, titre) et les répartit en ses espaces, ici c'est l'objet qui impose ses parties : un droit et son contrat mettent en action des éléments d'ordre juridique.

➔ repérer les noms propres et le lexique grâce auquel on saisira la nature de la transaction

الحمد لله وحده
أشترى رسول الله وفوته عبدة الله
أبراهيم بن الوفي من البايع
جاءهم أئمة بني هاشم بن عبد الله القاسم
جميع السطر الف له بابيراط
بمقلبه الوفي بن محمد بن فلقا بستان
عمران وشرفا أوقية بن شرفا
وجو جابستاق بن شرفا
وعربا الجبار أشترى من شرفا

1/4 :

qui ?

quoi ?

où ?

اشترى بحول الله وقوته عبدالله بن

إبراهيم بن الفقيه من البائع له

فاطم ابنت ابي بكر بن ابي القاسم

جميع السطر [السطر؟] الذي له بايبراك

بمقلب الوبي [لوبيّة] يحده قبلتا بستان

عمران ، وشرقا اوطيت بن شاهين

وجوفا بستان سردوك

وغربا الجبار [اشترى منه ذلك]

شراء عينا جايوا لنا جزا بشاربتك
بلو مشرو حيه و لا متقويه و لا
على مسيل رصو و كاتايح بمتمن
عند رة و متتمني خطر ك مس
اريللا فزان مسحة الوقت لطل
ريال خمسة عشره فرش
سبطان فبضة الي ايح مس

2/4 :

combien ?

... [اشترى منه دالك]

شراء صحيحا جايزا ناجزا بثابته

بلى شرط فيه ولا منتويه

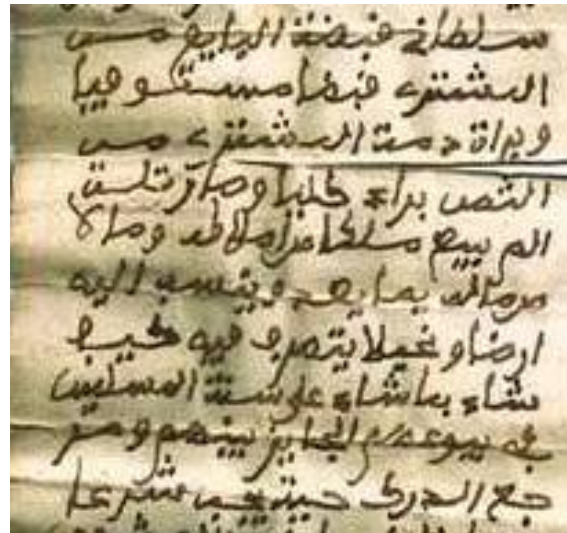
ولا على سبيل رهن ولا تاليج بمتمن

قدره وممتي خطرته ست

اريالات فزاني سكت الوقت لكل

ريال خمسة عشرة قرش

سلطاني قبضة البايع من

3/4:

comment ?

(détails)

سلطاني قبضة البايع من

المشتري قبضا مستوفيا

وبرات دمت المشتري من

الثن براء كليا وصار تلت

المربيع ملكا من املاكه ومالا

من ماله بما يعد وينسب اليه

ارضا ونخيلا يتصرف فيه كيف

شاء بما شاء علي سنة المسلمين

في بيوعهم الجاليز بينهم ومر

جع الدرك حيت يجب شرعا

4/4:

quand ?

ودلك بتاريخ سابع والاعشرون

من ربيع اول سنت سبع بعد

الثلاث مائه ولف من شهد

بدلك عبد ربه سعد بن ميلاد

بن جبرين بن علي اسحاق استدراك وما

به من تقديم في فيه في الشطر العا

شرفن [٠٠٠]

éléments de correction (et remarques de translittération)

acheteur ‘Abd Allāh b. Ibrāhīm b. al-Faqīh (?)

عبدالله بن إبراهيم بن الفقيه

vendeur Fāṭim[a] bt Abī Bakr b. Abī l-Qāsim

فاطم ابنت ابي بكر بن ابي القاسم

objet un terrain (terme *saṭr*)

sis à Abīrāk,

situé entre le verger de ‘Umrān (au sud), le val (?) d’Ibn Šāhīn (à l’est), le verger de Sardūk (au nord ; *ḡauf*) et al-Ġabbār (?; à l’ouest)

prix 6 *riyāl-s fazzānī-s* à la frappe de l’époque, le riyāl valant 15 *qirš-s sulṭānī-s*

date [jeudi] 27 rabī‘ I 1307/21 novembre 1889